

3-k

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN TO'QIMACHILIK SANOATI INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”

Namangan to'qimachilik sanoati
instituti rektori

 Q.M.Xoliqov

2024- yil “26” ol

KOSTYUM MAKETLASH
FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi: 210 000 – San'at
Ta'lim yo'nalishi: 60210400 –Dizayn (kostyum)

Namangan-2024

Fan/modul kodi LM 2505		O'quv yili 2024-2025	Semestr 5	Kreditlar 4	
Fan/modul turi tanlov		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Liboslarni maketlash	60		60	120
2.	I.Fanning mazmuni: Fanni o'qitishdan maqsad - liboslarni shakli va bichimi turli xil murakkablikda bo'lishi hamda konstruksiyalash qoidalarini qo'llab bo'lmaydigan hollarda libos shaklini hosil qilish usullarini o'rgatuvchi fan ekanligi hisobga olib, "Liboslarni maketlash" fani dolzarbligi namoyon bo'ladi. Bo'lg'usi ijodkor mutaxassislarga turli maktab an'analarini o'rganish, saqlash hamda rivojlantirishda hozirgi zamon dizayn sohasidagi yangi yangi pog'onalarini egallash, yaratilgan va yaratilayotgan murakkab bichimdagi libos modellari shakli va hajmini tahlil qilish va ularni hosil qilishni bilish; mulyaj metodi bilan buyumlarni maketlashtirish; yangi tikish texnologiyalar va yangicha xossali mato va materiallarni kostyum strukturasi shakliga qo'llay olishni bilishdir. Fanni vazifasi- murakkab bichimli libos modellari shakli va hajmini tahlil qilish va ularni hosil qilishni bilish; mulyaj metodi bilan buyumlarni maketlashtirish; yangi tikish texnologiyalar va yangicha xossali mato va materiallarni kostyum strukturasi shakliga qo'llay olishni bilish, bu yo'nalishda belgilangan nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishdan iboratdir. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Kirish : Tayyorlash uchun ishlatiladigan asosiy materiallar. Kastyumni maketlash fanga kirish, tayyorlash uchun ishlatiladigan asosiy materiallarni o'rganish. 2-mavzu. Maket tayyorlash uchun material tanlashni; xar xil mato va materiallardan -maket tayyorlash texnologiyalari. Maket tayyorlash uchun material tanlashni, Xar xil mato va materiallardan -maket tayyorlash texnologiyalarini o'rganish. 3-mavzu. Maket usullari bilan tanishish:.. qadalma, gabarit bo'laklar va bo'lak usulining mohiyati va uni amalda qo'llash. Maket usullarini, qadalma, gabarit bo'laklar va bo'lak usulining mohiyati va uni amalda qo'llashni o'rganish.				

4-mavzu. Kiyim fazoviy-hajmiy shaklini hosil qilishning usullari (konstruksiyalash usuli, maket usuli).

Kiyim fazoviy-hajmiy shaklini hosil qilishning usullarini o'rganish, konstruksiyalash usuli, maket usulini ishlab chiqish.

5-mavzu. Old va ort bo'laklarini mulyaj yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llash.

Old bo'laklarini mulyaj yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llash va ord bo'laklarini mulyaj yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llashni o'rganish.

6-mavzu. To'g'ri bichimli yubka modellarning maketlarini hosil qilish va ular ustida ishlash.*

To'g'ri bichimli yubka modellarini maketga joylashtirish va to'g'ri bichimli yubkani hosil qilishni o'rganish.

7-mavzu. Yelkada turuvchi kiyimni lifini mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llash.

Yelkada turuvchi kiyimni lifini mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va qadalmalarini olish va ularni amalda qo'llashni o'rganish.

8-mavzu. Turli assortimentlar va turli shakldagi kiyimlarning strukturasi haqida; belda va yelkada turuvchi kiyimlar va ularning bichimlari.

Turli assortimentlar va turli shakldagi kiyimlarning strukturasi va belda va yelkada turuvchi kiyimlar va ularning bichimlarini maketlashni o'rganish.

9-mavzu. Belda turuvchi kiyim detallarining mulyaj yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llash.*

Belda turuvchi kiyim detallarining mulyaj yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda manekenda madellashtirish usullarini o'rganish.

10-mavzu. Old va ort bo'laklarini mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llash.

Liboslarda old va ort bo'laklarini mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari bilan tanishish va amalda qo'llashni o'rganish.

11-mavzu. Yelkada turuvchi kiyim detallarining mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llash.

Yelkada turuvchi kiyim detallarining mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llash.

12-mavzu. Turli yoqalar mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak

usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llash.

Turli yoqalar mulyaj bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llashni o'rganish.

13-mavzu. Yaxlit bichilgan yengni mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llash.

Yaxlit bichilgan yengni mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarini olish qoidalari va ularni amalda qo'llashni o'rganish.

14-mavzu. Murakkab bichimli va shaklli kiyimlarning tuzilishi.*8

Murakkab bichimli va shaklli kiyimlarning maketda madellashtirishni o'rganish.

*Izox: *Germaniyaning Hof universiteti 868- o'rinda.**

** "Istiqlol Dizayn Markazi" MCHJ korxonalari tavsiyasi asosida olingan*

Ma'ruza mashg'ulotlar multimediya qurilmalari bilan jixozlangan auditotiyada bir akademik guruhga bir pofessor-o'qtuvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotda faolva interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar, qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

II.I. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Labaratoriya mashg'ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Maket usullari: qadalma, gabarit bo'laklar va ularning mohiyati
2. Yelkada turuvchi kiyim detallarining (lif old va ort bo'laklari, o'tkazma yeng, reglan yeng, yaxlit bichilgan yeng, turli yoqalar) mulyaj, maket, gabarit bo'laklar va bo'lak usuli yo'li bilan qadalmalarni olish qoidalari va ularni amalda qo'llash.
3. Yubka old va ort bo'laklarini mulyaj yo'li bilan qadalmalarni olish qoidalari.*
4. Ayollar bluzkasini qadalmasini ishlab chiqish.
5. O'tkazma yengli ayollar ko'ylagini qadalmasini ishlab chiqish.
6. Yoqaning shakli va bichimi murakkab bo'lgan ayollar ko'ylagini qadalmasini ishlab chiqish.
7. Yo'l-yo'l matolardan ayollar ko'ylaklari maketini hosil qilish.
8. Katak matolardan ayollar ko'ylaklari maketini hosil qilish.
9. Murakkab shakl va murakkab bichimli ayollar ko'ylagi maketlarini hosil qilish.*
10. Murakkab shakl va murakkab bichimli ayollar jiletini maketlarini hosil qilish.
11. Trikotaj polotnosidan murakkab bichimli ayollar ko'ylagi maketlarini hosil qilish.**
12. Trikotaj polotnosidan murakkab shakl ayollar ko'ylagi maketlarini hosil qilish.**

*Izox: *Germaniyaning Hof universiteti 868- o'rinda.**

* "Istiqlol Dizayn Markazi" MCHJ korxonalari tavsiyasi asosida olingan.

Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish yuzasidan kafedra tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalar, keyslar orqali yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, masalalar yechish, mavzular bo'yicha taqdimotlar va ko'rgazma tayyorlash, normativ-huquqiy hujjatlardan foydalanish va boshqalar tavsiya etiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Murakkab bichimli ayollar bluzkasini maket usulida qadalmasini olish.
2. Ijodiy manbaalardan foydalanib ayollar ko'ylagi lif qismini maketlash, qadalmasini olish.
3. Bionik shakllardan foydalanib ayollar klassik uslubidagi bluzkasini maketlash, qadalmasini olish.
4. Preta-porte De luxe uslubidan foydalanib, ayollar bashang ko'ylagini maketlash, qadalmasini olish.
5. Gazlama parchalaridan ratsional foydalanib, ayollar bashang ko'ylagini maketlash va qadalmasini olish.
6. Turli gazlamalar plastika xususiyatidan kelib chiqib bolalar sahna liboslarini maketlash va qadalmasini olish.
7. Turli shakldagi yenglarni manekenda maketlash.**
8. Turli shakldagi yoqalarni manekenda maketlash **.
9. Innovatsion usullardan foydalanib, perspektiv modellash.
10. Kiyim fazoviy-hajmiy shaklini hosil qilish.

*Izoh * "Saodat sanoat servis MCHJ, "Istiqlol dizayn markazi" MCHJ, korxonalari tavsiyasi asosida olingan.*

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari.

Talaba bilishi kerak:

- "Libosni maketlash" fanini o'zlashtirish jarayonida bakalavr: kiyim fazoviy-hajmiy shaklini hosil qilishning usullarini (konstruksiya qilish usuli, maket usuli);
- murakkab bichimli va shaklli kiyimlarning tuzilishi haqida;
- loyihalashtirishning turli bosqichlarida maketning roli haqida;
- maket tayyorlash uchun ishlatiladigan asosiy materiallar; maket tayyorlash uchun material tanlashni;
- turli hil mato va materiallardan maket tayyorlash texnologiyalari;
- turli assortimentdagi va turli shakldagi kiyimlarni strukturasi haqida;

	– belda va yelkada turuvchi kiyimlar va ularning bichimlarini; – mulyaj usuli bo'yicha bajariladigan ishlar ketma-ketligini ; – materiallar, kiyim shakli, funktsiyasi va konstruksiyasining xususiyatlari orasidagi o'zaro bog'liklikni <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; – oddiydan to murakkabgacha bo'lgan molellar shaklini tahlil qilish; – mulyaj usuli bo'yicha oddiydan to murakkabgacha bo'lgan model shaklini hosil qilish; – model detallarining qadalmasini olish; – shakli hosil qilinayotgan model uchun ishlatilgan gazlama bilan maket materialining xususiyatlari orasidagi farqni tushunishi va ularni hisobga olish; – murakkab bichim hamda har xil shakl va hajmdagi kiyimlar texnik eskizining uch yoqlama ko'rinishini chiza olish; – gavdabop eskiz va texnik eskizlarni tahlil qila olish va ular orasidagi farqni tushunish kabi <i>ko'nikmalarga ega bo'lishi</i>; – murakkab shakldagi kiyim qadalmalari uchun hosila va yordamchi andazalarni tuzish kabi <i>malakalariga ega bo'lishi kerak</i>.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • amaliy mashg'ulotlar; • interfaol keys-stadilar; • kichik guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • jamoa bo'lib ishlash; • individual ishlash; • master klass;
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarini to'liq o'zlashtirish, fan yu-zasidan mustaqil fikrlay olish, mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayorlash va uni taqdimot qilish, nazorat turlari bo'yicha berilgan topshiriqlarni o'z vaqtida topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. Q.M.Xoliqov , S.U.Raxmatova , K.A.Boymatova "Kostyumni maketlash" Namangan, Arjumand media-2022 y, 87-bet. 2. D.U.Aripdjanova "Turli qomatlarga kiyimlarni konstruksiyalash" Naman-gan, Bilim va intellektual salohiyat-2021, 183-bet. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Z.N.Bikov va boshqalar "Badiiy konstruksiyalash. Sanoat mahsulotlarini loyihalashtirish va maketlashtirish" Moskva-1968, 215-b. 2. Козлова Т.В. "Основа теории проектирования костюма". Москва. Легпромиздат 1988г, 230-ст. 3. Коблякова Е.Б. "Основа конструирования одежда с элементами САПР", М. 1987.

	4. Ермилова В.В, Ермилова О.В. “Моделирование и художественное оформление одежда”. 2001-г. 184-с Axborot manbaalari 5. https://www.hof-university.com/studying-at-hof-university/our-degree-programs/textile-design-ba.html 6. http://modanews.ru/dooks 7. http://wellconstruction.ru/konstrl/kratkiy-obzor-uchebnikov-po-konstruirovaniyu-obezhdvi 8. https://textile.iitd.ac.in/
7.	Fanning o'quv dasturi Namangan to'qimachilik sanoati instituti Kengashining 2024 yil “<u>16</u>” <u>08</u> dagi “<u>1</u>”-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: M.A.Nazarova - Namangan to'qimachilik sanoati instituti “Dizayn” kafedrası mudiri. K.A.Boymatova - Namangan to'qimachilik sanoati instituti “Dizayn” kafedrası assistenti.
9.	Taqrizchilar: N.N.Nabidjanova – NamTSI “YESMKT” kafedrası proffessori. A.Mo'minov-“Saodat sanoat servis MCHJ konstruktor-texnolog.